

VR 2019/868

Mittskåne Vatten 2022

- Uppdrag
- Förändringar och fokusområden
- Mål
- Drift- och investeringsbudget

2021-
Rolf Carlsson
VA-chef

Uppdrag

Mittskåne Vatten är en gemensam kommunal VA-organisation för Hörby och Höörs kommun. Samverkan mellan kommunerna sker genom VA-Räddningstjänst-nämnden (VR-nämnden) där politiker från båda kommunerna finns representerade. Kommunfullmäktige i Höör respektive Hörby är huvudansvariga för respektive VA-verksamhet och beslutar om VA-taxa, ABVA (regler för användning) och verksamhetsområden. Mittskåne Vatten ansvarar för drift, underhåll och utveckling av den allmänna vattenproduktionen, avloppsreningen och ledningsnätet.

Verksamheten ska enligt samverkansavtalet bedrivas så att den främst uppfyller VA-huvudmannens ansvar enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten, Livsmedelsverkets föreskrifter om åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse riktad mot dricksvattenanläggningar LIVSFS 2008:13, lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, säkerhetsskyddslagen (1996:627) och skyddslagen (2010:305).

Uppgifter som ingår i uppdraget är:

- underhåll, utbyggnad och förvaltning av kommunernas allmänna vatten- och avloppsanläggningar
- tillämpa Allmänna bestämmelser för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen (ABVA) och VA-taxa
- debitering av VA-avgifter.

Förändringar och fokusområden

Säkerhet, brandskydd och arbetsmiljö

VR-nämnden har via beslut §37, 2019-11-11 (VR 2019/134) beslutat att särskilt prioritera systematiskt säkerhetsarbete, brandskyddsarbete och arbetsmiljöarbete. Detta för att ha en verksamhet med god säkerhet och minska riskerna för störningar i vattentjänsterna, bra arbetsmiljö för medarbetarna samt uppnå lagstiftning på området som även ligger till grund för samverkansavtalet mellan kommunerna.

Cirka 2 000 tkr per år och VA-kollektiv kommer att läggas på höjd fysisk säkerhet genom brandskydd, inbrottskydd, skalskydd och ökad övervakning av anläggningar samt IT-säkerhet. Detta finansieras via respektive kommuns investeringsbudget. Varor och tjänster inom området kommer att köpas in via ramavtal.

Organisationsförändringar

2021 har varit ett utmanande år med stora förändringar i både organisation och personal. Vi har under året delat vår kundserviceenhet till en administrativ och en teknisk del. VA chef slutade våren 2021 och vi har sedan dess haft interimlösning på plats. Rekrytering av ny VA chef har påbörjats under november månad. Vi har under 2021 haft projektchef och projektledare som har slutat. Ny projektchef börjar den 1 dec 2021. Vi har pågående rekryteringar på projektledare, utredningsingenjör och VA ingenjör. Konkurrenten inom branschen är stor och det kan i delar vara utmanande att rekrytera kompetent personal. Just nu har vi tre vakanta tjänster som kommer att tillsättas under kommande år.

Konsultköp och inhyrda medarbetare täcker upp för de vakanta tjänsterna.

Under hösten 2021 har det påbörjats en översyn av samverkansavtalet mellan kommuner för vår verksamhet.

Strategiska utredningar och beslut

Precis som i de flesta kommuner finns det ett enormt investeringsbehov inom Mittskåne Vattens område. Mycket av anläggningar och ledningsnät är byggda på 1960- och 70-talet och är nu i behov av förnyelse. Samtidigt har våra kommuner kontinuerligt växt och har som ambition att fortsätta öka antalet invånare, vilket ställer krav på högre kapacitet i anläggningar och ledningsnät. Att förändra VA-infrastrukturen är långa processer och kräver ofta en planeringshorisont på minst 50 år.

Mittskåne Vatten arbetar med att genomföra strategiska utredningar för att VR-nämnden och kommunstyrelserna framöver ska kunna fatta väl underbyggda beslut som utgör planeringsunderlag för VA-verksamheten. Under 2021 har vi fortsatt utredning kring hur den framtida vattenförsörjningen ska se ut. Vi har påbörjat arbete med VA-plan för Hörby kommun vilken kommer att uppdateras.

Vi fortsätter arbeta med vår projektstyrningsmodell för att effektivisera och tydliggöra flöde och ansvar i våra projekt.

Finansiering av verksamheten

Mittskåne Vattens verksamhet finansieras helt av de avgifter som debiteras enligt respektive kommuns VA-taxa. I takt med att investeringstakt och genomförandegraden av investeringar ökar kommer kapitalkostnader och till viss del även driftkostnader att öka. Detta kommer innebära att kostnaderna bedöms dubblas inom en 10-15 år vilket behöver finansieras med höjda VA-avgifter.

Genomförs inte kommande investeringar blir VA-ledningsnätet och anläggningarna eftersatta och det kan inte garanteras att Mittskåne Vatten kan producera och distribuera vatten enligt gällande regelverk och med få driftstörningar, vilket även kan påverka kommunernas möjlighet att växa. Varje projekt som planeras behöver kostnadsberäknas. Dels vilka kapitalkostnader som uppstår men även dess påverkan på driftbudgeten. Samtidigt behöver digitalisering, effektivisering och besparingar genomföras.

Utifrån planerade investeringar har VA-taxans utveckling simulerats i ett nytt verktyg. Det kommer att krävas årliga höjningar i båda kommunerna.

Mål för åren 2020-2023

Bakgrund

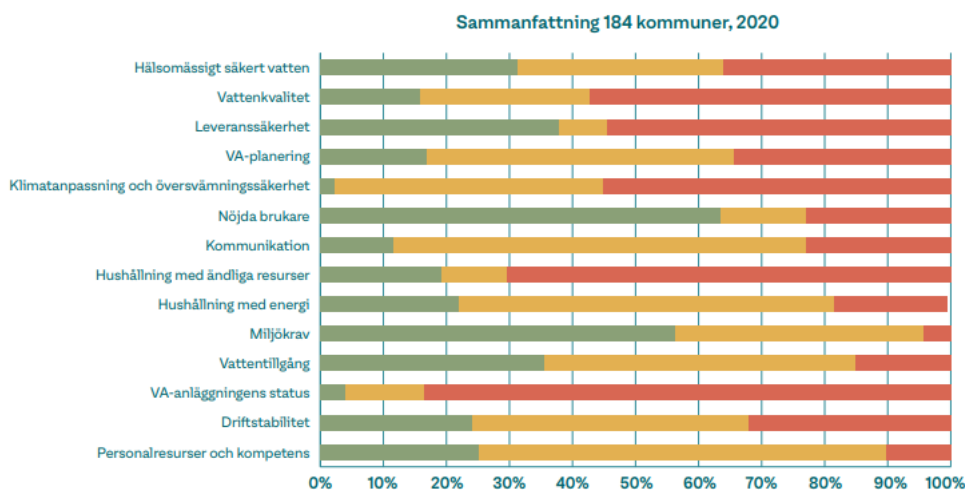
Uppföljning och utvärdering av verksamheten är ett ständigt pågående arbete för att prioritera rätt och ge underlag till arbetet med ständiga förbättringar. Svenskt Vatten har därför tagit fram verktyget hållbarhetsindex. Syftet med hållbarhetsindex är att ge kommunala VA-organisationer ett verktyg att analysera och förbättra sin verksamhet. Hållbarhetsindex gör det även möjligt att jämföra statusen på Mittskåne Vattens verksamhet jämfört med andra kommuner.

Hållbarhetsindex utgår ifrån Bruntlandkommisionens definition av hållbarhet utifrån ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Svenskt Vatten har tolkat ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet på följande sätt i hållbarhetsindex:

- Miljömässig hållbarhet (ekologisk hållbarhet) handlar om att uppfylla miljökrav, hantera näringsämnen och energi på ett hållbart sätt och långsiktigt skydda vattnet som resurs.
- Hållbara resurser (ekonomisk hållbarhet) innebär att verksamheten kan säkerställa sina uppgifter både nu och i framtiden. Att ledningsnät förnyas, anläggningar har den status och kapacitet som krävs och att organisationen har den personal som erfordras idag samtidigt som beredskap finns att trygga kompetensförsörjningen för framtidens utmaningar. Detta ska ske med en ekonomi i balans.
- Hållbara tjänster för brukare (social hållbarhet) utgörs i hållbarhetsindex av brukar- eller kundperspektivet. Det handlar om att brukarna skall känna sig trygga i att VA-verksamheten levererar ett hälsomässigt säkert dricksvatten med hög leveranssäkerhet och att man även klarar att hantera krissituationer. Den långsiktiga hållbarheten upprätthålls med god VA-planering, som ser över vilka som har behov av tjänsterna. Brukarnas nöjdhet mäts regelbundet och problem möts med åtgärder.

Ambitionsnivån i Hållbarhetsindex är hög – dvs det finns en långsiktighet i hur uppfyllandet av målsättningar och nyckeltal kan ske. Det innebär att för en del mål kommer det ta tid innan det är möjligt för organisationen att uppnå dem. Ett exempel på de är VA-anläggningens status som kräver stora resurser både i investeringsmedel men också i personal.

Resultat av hållbarhetsindex 2020 (fördelning alla kommuner)

Figur 1: Summerat nationellt resultat för Hållbarhetsindex (2020). Grön=bra, Gul=bör ses över, Röd= måste åtgärdas.

Valda mål för åren 2020-2023

VR-nämnden fattade 2019-12-09 mål för åren 2020-2023. För valda områden är målet att inom perioden förbättra resultatet för respektive parameter minst en nivå alternativt sträva i riktningen mot att kunna uppnå förbättring på längre sikt, vilket framgår av tabellen nedan. Resultatuppföljning sker i samband med bokslutet för 2020.

Valda områden är Leveranssäkerhet, VA-planering, Kommunikation, Hushållning med energi, Vattentillgång, VA-anläggningens status och Driftstabilitet.

Tabell 1: Sammanställning av åtgärder som behöver genomföras för att förbättra respektive mål en nivå.

Mål	Åtgärd	Tidshorisont
Leveranssäkerhet	Ta fram en nödvattenplan som är avstämd mot kommunala förvaltningars och andra brukares faktiska nödvattenbehov	2020–2023
Leveranssäkerhet	Säkerställa nödvattenvolymer. Nödvatten/Reservvatten ska finnas med kapacitet på minst 15 l per person och dygn under minst 20 dygn. Man ska kunna komma igång och förse samhällsviktiga funktioner inom första dygnet och förse samtliga anslutna brukare inom 2 dygn och under resterande tid	2020–2023
Leveranssäkerhet	Säkerställa kapaciteten på våra stora vattenverk. Utnyttjandegrad vid vattenverken under maxdygn ska vara under 80 % av maxkapacitet	Längre tidsperspektiv
VA-planering	Ta fram åtgärdsplan med en underbyggd uppfattning om förnyelsebehov på 10 års sikt eller längre kopplat både till anläggningarnas status och utmaningar i form av klimatanpassning, nya reningskrav, försämrad råvattenkvalitet mm	2020–2023
VA-planering	Upprätta VA-plan för Höör	2020–2023
Kommunikation	Säkerställa alternativ som ersätter den interna kommunikationen när både fast och mobil telefoni är utslagen	2020–2023
Kommunikation	Ta fram kommunikationsplan att använda i krissituationer	2020–2023
Hushållning med energi	Sänka specifik elenergianvändning för avloppsavledning och rening genom att arbeta systematiskt med energibesparande åtgärder. För att bli grön ska värdet ligga under 100 kWh per person och år. (2019: Höör=136, Hörby=150)	Längre tidsperspektiv
Vattentillgång	Säkerställa att vattentillgången är tillfredsställande både nu och på sikt, 20–30 år	Längre tidsperspektiv
VA-anläggningens status	Ta fram en ekonomisk 10-årsplan hur identifierat investerings- och förnyelsebehov ska finansieras. I planen ska en analys av nödvändig taxeutveckling ingå	2020–2023
VA-anläggningens status	Öka investeringstakten för avloppsreningsverk och pumpstationer. Bedömning 2019 är "Mycket stort reinvesterings- och/eller investeringsbehov"	2020–2023
VA-anläggningens status	Öka investeringstakten för vattenverk och tryckstegringsstationer. Bedömning 2019 "Mycket stort reinvesterings- och/eller investeringsbehov"	2020–2023
VA-anläggningens status	Ta fram en underbyggd uppfattning och plan om förnyelsebehov på ledningsnät på 10 års sikt kopplat både till anläggningarnas status och utmaningar i form av klimatanpassning mm. Planen ska beslutas och innehålla en tydlig tidplan	2020–2023

Mål	Åtgärd	Tidshorisont
VA-anläggningens status	Öka förnyelsetakten för dricksvattennätet. Ska ligga över 0,7 som 5-årsmedel (2019: Höör=0,021, Hörby=0,06)	Längre tidsperspektiv
VA-anläggningens status	Förbättra statusen på spillvattennätet	Längre tidsperspektiv
VA-anläggningens status	Öka förnyelsetakten för spillvattennätet. Ska ligga över 0,6 som 5-årsmedel (2019: Höör=0,43, Hörby=0,28)	2020–2023
Driftstabilitet	Ta fram en krisplan, både att hantera (prioritera) och åtgärda krissituationer (För Mittskåne Vatten specifikt eller för Mittskåne Vatten som en del av kommunens krisorganisation)	2020–2023
Driftstabilitet	Träna krisorganisationen regelbundet. Regelbundet innebär minst vart tredje år. Om det är kommunens krisorganisation ska Mittskåne Vatten ingå fullt ut	2020–2023

Kommunfullmäktiges mål

VR-nämnden ska enligt samverkansavtalet mellan kommunerna (punkt 6) följa värdkommunens mål. Kommunfullmäktige i Höörs kommun har beslutat § 65, 2019-06-19 (KSF 2018/291) mål för perioden 2020-2023.

Målen är:

- "Medborgarna och företagarna är en resurs i Höörs samhällsutveckling och ska tas tillvara på ett positivt och lösningsfokuserat sätt"
- "God livsmiljö och boende för alla"
- "Långsiktig och hållbar ekonomi och miljö".

Nämndens mål "Leveranssäkerhet", "VA-planering (enbart Höörs kommun)", "Kommunikation", "Hushållning med energi", "Vattentillgång", "VA-anläggningens status" och "Driftstabilitet" faller väl in under fullmäktiges mål.

Målet om "Skolverksamhet med hög kvalitet och god lärmiljö" bedöms inte vara tillämpligt inom verksamheten.

Verksamhetsmål samt nyckeltal föreslås ses över under perioden.

Drift- och investeringsbudget Hörs kommun

Driftbudget Hörs kommun

Verksamhetens intäkter	Budget 2021	Utfall 21-08-31	Budget 2022
Brukningsavgifter	32 670	21 638	34 930
Anläggningsavgifter	1 100	725	1 100
Övriga intäkter	700	544	700
Summa intäkter	34 470	22 908	36 730

Kostnader utifrån slag	Budget 2021	Utfall 21-08-31	Budget 2022
Material och reparation	-2 247	-5 122	-4 095
Energi	-2 800	-1 996	-3 000
Personal	-6 941	-5 213	-6 569
Övrig drift VA-verksamhet	-2 598	-2 073	-2 869
Förvaltningsgemensamma	-3 027	-1 645	-4 373
Övriga driftkostnader	-4 746	-4 180	-3 262
Avskrivningar	-9 331	-4 212	-8 913
Ränta	-1 070	-648	-1 351
Summa kostnader	-32 760	-25 087	-34 432
Periodens resultat	1 710	-2 180	2 298

Brukningsavgifterna föreslås öka med 8 % från och med 1 april 2022 för att möta nödvändiga kostnader för VA-kollektivet.

Samtliga kostnader påverkas av generella och specifika kostnadsökningar där främst kostnader för el och kemikalier ökar tillsammans med kostnader för material och reparation. En ökad frekvens under 2021 av vattenläckor har gjort att kostnader för det har ökat och detta tros tyvärr inte minska.

Personalkostnaderna minskar något då större del av arbetstiden läggs på investeringsprojekt samt delar ligger under förvaltningsgemensamma kostnader istället.

Förvaltningsgemensamma kostnader ökar medan övriga driftkostnader minskar vilket beror på en omstrukturering av var gemensamma kostnader för t.ex. lokaler, IT-kostnader samt personalkostnader för staben budgeteras.

Avskrivningar och räntekostnader minskar något på grund av att budgeterade investeringar inte kunnat genomföras i den takt som varit planerat.

Budgeten är lagd med förutsättningen att föreslagen taxeökning om 8 % godkänns.

Periodens resultat går in i regleringsfonden vilket ger nedanstående resultat (tkr):

	Budget 2021	Utfall 2021-08-31	Budget 2022
Regleringsfond IB	-4 847	-4 847	-3 137
Periodens resultat	1 710	-2 180	2 298
Regleringsfond UB	-3 137	-7 027	-839

Investeringsbudget Höörs kommun

Belopp i mkr	Budget 2022
Övergripande investeringar	5,50
Förnyelse ledningsnät	11,60
Utbyggnad överföringsledning	15,60
Förnyelse reningsverk och pumpstationer	5,70
Förnyelse vattenverk och täkter	0,30
Utbyggnad ytterområde *) **)	5,00
Exploateringar *)	6,60
Totala investeringar	50,30
Anslutningsavgifter	-5,50
Netto investeringar	44,80

*) Investeringarna kommer att finansieras i huvudsak genom anläggningsavgifter

**) Budget är baserad på föreslagen utbyggnadsplan i VA-planen för Höörs kommun

Kommunfullmäktige i Höörs kommun beslutade 2019-06-19 (§66, KSF 2018/291) att ge avgiftsfinansierade delen av VR-nämnden 50 miljoner kronor per år i investeringsram för åren 2020-2024. Under dessa år kommer Mittskåne Vattens investeringsbehov att variera men i genomsnitt ligga på cirka 50 miljoner kronor. Detta beror bland annat på variationer i kompetensförsörjningen samt vilket skede större projekt är i.

Investeringsbudgeten för 2022 uppgår till 44,8 miljoner kronor varav 6,60 miljoner kronor avser exploateringar.

Exempel på större projekt som budgeteras för 2022 är

- Förnyelse ledningsnät Snogehall 5,1 miljoner kronor
- utbyggnad av överföringsledning Ormanäs reningsverk - Maglehill ca 15 miljoner kronor för 2022. Beroende på framdrift kan denna summan behöva justeras under året om projektet löper på snabbare.
- Utbyggnad ytterområde, Holma 5 miljoner kronor.

Drift- och investeringsbudget Hörby kommun

Driftbudget Hörby kommun

Verksamhetens intäkter	Budget 2021	Utfall 2021-08-31	Budget 2022
Brukningsavgifter	30 503	19 906	32 730
Anläggningsavgifter	995	724	995
Övriga intäkter	1 930	1 492	1 930
Summa intäkter	33 428	22 122	35 655

Kostnader utifrån slag	Budget 2021	Utfall 2021-08-31	Budget 2022
Material och reparation	-1 902	-2 696	-2 540
Energi	-2 140	-1 545	-2 240
Personal	-6 920	-5 198	-6 525
Övrig drift VA-verk.	-1 929	-692	-2 279
Förvaltningsgemensamma	-4 719	-2 242	-5 127
Övriga driftkostnader	-3 236	-2 819	-3 421
Avskrivningar	-9 058	-4 009	-7 716
Ränta	-3 013	-1 656	-2 509
Summa kostnader	-32 917	-20 857	-32 357
Periodens resultat	511	1 266	3 298

Brukningsavgifterna föreslås öka med 8 % från och med 1 april 2022 för att möta nödvändiga kostnader för VA-kollektivet.

Samtliga kostnader påverkas av generella och specifika kostnadsökningar där främst kostnader för el och kemikalier ökar tillsammans med kostnader för material och reparation. En ökad frekvens under 2021 av vattenläckor har gjort att kostnader för det har ökat och detta tros tyvärr inte minska.

Personalkostnaderna minskar något då större del av arbetstiden läggs på investeringsprojekt samt delar ligger under förvaltningsgemensamma kostnader istället.

Förvaltningsgemensamma kostnader ökar medan övriga driftkostnader minskar vilket beror på en omstrukturering av var gemensamma kostnader för t.ex. lokaler, IT-kostnader samt personalkostnader för staben budgeteras.

Avskrivningar och räntekostnader minskar något på grund av att budgeterade investeringar inte kunnat genomföras i den takt som varit planerat.

Budgeten är lagd med förutsättningen att föreslagen taxeökning om 8 % godkänns.

Periodens resultat går in i regleringsfonden vilket ger nedanstående resultat (tkr):

	Budget 2021	Utfall 2021-08-31	Budget 2022
Regleringsfond IB	-2 086	-2 086	-1 575
Periodens resultat	511	1 266	3 298
Regleringsfond UB	-1 575	-820	1 723

Investeringsbudget Hörby kommun

Belopp i mkr	Budget 2022
Övergripande investeringar	1,70
Förnyelse ledningsnät	17,50
Utbyggnad överföringsledning	0,20
Förnyelse reningsverk och pumpstationer	0,50
Förnyelse vattenverk och täkter	3,60
Utbyggnad ytterområde *)	0,00
Exploateringar *)	1,50
Totala investeringar	25,00

Exempel på större projekt som kan genomföras 2022 är

- digital vattenmätning 1,2 mkr
- förnyelse ledningsnät Frostagatan 3,6 mkr
- förnyelse ledningsnät Kungsgatan 6,4 mkr
- förnyelse Lybyledningen 15,2 mkr
- förnyelse ledningsnät Ludvigsborg väg 1341 4,8 mkr
- tryckstegring Ludvigsborg 2,4 mkr.

*VA-delen av exploateringar kostnadsförs på VA-kollektivet, men är preliminär då planeringen av exploateringarna görs av Hörby kommun.

Investeringarna har föregåtts av beslut om igångsättning i KSau. Ett kostnadstungt projekt där entreprenadstarten blivit senarelagt till 2022 är Lybyledningen som nu är klar för upphandling.

Förutsatt att Mittskåne Vatten kan behålla sin styrka av projektledare finns goda utsikter att kunna genomföra planerade projekt under 2022 eftersom flera av dem är färdigprojekterade och nu går in i entreprenadskede. Löpande uppföljning av prognoser behöver ske med Hörby kommun för att fånga upp eventuella förändringar.